

ARMY SCHOOL, BHUJ
SANSKRIT WORKSHEET

CLASS : VII

1. एकपदेन उत्तरत(एक शब्द में उत्तर दो)-

- (I) पृथिव्यां कति रत्नानि?
- (ii) मूत्रैः कुत्र रत्नसंज्ञा विधीयते?
- (iii) पृथिवी केन धार्यते?
- (iv) लोके वशीकृतिः का?
- (v) कूर्मस्य किं नाम आसीत्?
- (vi) सरस्तीरे के आगच्छन्?
- (vii) कूर्मः केन मार्गेण अन्यत्र गन्तुम् इच्छति?
- (viii) लम्बमानं कूर्मं दृष्ट्वा के अधावन्?

2. अधोलिखितानां प्रश्नानामुत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखत (नीचे लिखे प्रश्नों के उत्तर पूरे वाक्य में लिखो)-

- (i) कुत्र विस्मयः न कर्तव्यः?
- (ii) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि कानि?
- (iii) त्यक्तलज्जः कुत्र सुखी भवेत्?
- (iv) कच्छपः कुत्र गन्तुम् इच्छति?
- (v) कच्छपः कम् उपायं वदति?
- (vi) कूर्मः मित्रयोः वचनं विस्मृत्य किम् अवदत्?
- (vii) कस्य भवने सर्वविधानि सुखसाधनानि आसन्?
- (viii) कस्य गृहे कोऽपि भृत्यः नास्ति?
- (ix) सर्वदा कुत्र सुखम्?
- (x) कृष्णमूर्तेः कति कर्मकराः सन्ति?

3. रेखाङ्कितपदानि अधिकृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत (रेखांकित पदों के आधार पर प्रश्न बनाइए)-

- (i) सत्येन वाति वायुः।
- (ii) सद्भिः एव सहासीत।
- (iii) वसुन्धरा बहुरत्ना भवति।

(iv) विद्यायाः संग्रहेषु त्यक्तलज्जः सुखी भवेत्।

(v) सद्भिः मैत्री कुर्वीत।

4. अधोलिखितं श्लोकान् पठित्वा हिंदी भाषायाम् अनुवादम् कुरुत (नीचे लिखे हुए श्लोकों को पढ़कर हिंदी भाषा में अनुवाद करो)-

पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमन्नं सुभाषितम् ।

मूढैः पाषाणखण्डेषु रत्नसंज्ञा विधीयते ॥ 1 ॥

सद्भिरेव सहासीत सद्भिः कुर्वीत सङ्गतिम् ।

सद्भिर्विवादं मैत्री च नासद्भिः किञ्चिदाचरेत् ॥ 2 ॥

क्षमावशीकृतिर्लोके क्षमया किं न साध्यते ।

शान्तिखड्गः करे यस्य किं करिष्यति दुर्जनः ॥ 3 ॥

5. अधोलिखितपदेषु धातवः के सन्ति?(नीचे लिखे पदों में से धातुएं कौन सी हैं?)

पदम्	धातुः
करोति	.....
पश्य	.....
भवेत्	.....
तिष्ठति	.....

6. मञ्जूषातः पदानि चित्वा लिङ्गानुसारं लिखत(मंजूषा से शब्दों को चुनकर लिंगानुसार लिखें)-

(रत्नानि , वसुन्धरा , सत्येन , सुखी ,अन्नम् , वह्निः, रविः , पृथ्वी , सङ्गतिम्)

पुंल्लिङ्गम्   स्त्रीलिङ्गम्   नपुंसकलिङ्गम्

.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

7. दुर्बुद्धिः विनश्यति वा स्वावलंबनम् विषये हिंदी भाषायाम् कथाम् लिखत(दुर्बुद्धिः विनश्यति अथवा स्वावलंबन के बारे में हिंदी में कहानी लिखें)-

8. मञ्जूषातः अङ्कानां कृते पदानि चिनुत-
(चत्वारिंशत्, सप्तविंशतिः, एकत्रिंशत्, पञ्चाशत्, अष्टाविंशतिः, त्रिंशत्,
चतुर्विंशतिः)

27 .....

28 .....

31 .....

40 .....

50 .....

30 .....

24 .....

9. अधोलिखितान् समयवाचकान् अङ्कान् पदेषु लिखत-
यथा- 10.30 सार्धद्वादशवादनम्

5.00 .....

7.00 .....

3.30 .....

2.30 .....

9.00 .....

12.30 .....

11.00 .....

4.30 .....

8.00 .....

1.30 .....

7.30 .....

10. मञ्जूषातः क्रियापदं चित्वा वाक्यानि पूरयत-

(अभिनन्दति , भक्षयिष्यामः , इच्छामि , वदिष्यामि , उड्डीयते , प्रतिवसति स्म)

- (क) हंसाभ्यां सह कूर्मोऽपि ..... ।
(ख) अहं किञ्चिदपि न ..... ।
(ग) यः हितकामानां सुहृदां वाक्यं न.....।
(घ) एकः कूर्मः अपि तत्रैव ..... ।
(ङ) अहम् आकाशमार्गेण अन्यत्र गन्तुम्.....।
(च) वयं गृहं नीत्वा कूर्म ..... ।

11. शब्दानाम् अर्थम् लिखत (शब्दों के अर्थ लिखो)-

- i. संग्रहेषु .....
ii. कुर्वीत .....
iii. विस्मय .....
iv. शौर्य .....
v. सरः .....
vi. पक्षबलेन .....
vii. भस्म .....
viii. गवाक्षाः .....
ix. भृत्यः .....
x. साम्प्रतम् .....

.....

